

PAKORETKEILIJÖITÄ

KIRJ. HELMI M.

(Jatkoa)

— Eugen! Sinä et vielä ole ker-
tonut, mitä vanha isäsi sanoi, kun
hänet hyvästelit. Sattuu, että... vii-
meisen kerran näit vanhuksen kaavot,
hän on jo vanha ja sairalainen, jo-
ten...

— Älä sano... Poika on melkein
itkuun purskahtamisillaan. Hän loi-
tti silmiensä eteen viimeisen kohtauk-
sen kodissaan. Muistaa, miten isä
vedet silmissä ainoaa poikaansa hy-
västeli ja äiti monet siunaukset luki
rakkaan lapsensa puolesta. Hän
muistelee, miten äiti viimeiseksi hy-
västiksi sanoi: miten ikinä sinulle käy-
neekin, niin tiedä, että äitisi sinua
aina hellästi ajattelee ja seuraa kul-
kuasi... rukoillen...

Eugen syvennyttyä ajatuksiinsa, eikä
muista vastata Kustaan kysymykseen.
Kustaa ei hellittä, vaan jatkaa:

— Olisi sittenkin tainnut olla pa-
rempi, että olisit pysynyt kotonasi
vanhan isäsi ja äitisi turvana. Mitä
isäsi sanoi lähtiessäsi?

— Tietysti hän oli pahoillaan, sen
nyt arvaat, mutta lähtöäni en halun-
nut peruuttaa. Oh! Minä vihaan
ylpeää Kaarelan isäntää... minä vi-
haan... sanoo Eugen katkerana.

— Niin vihaan minäkin... jua-
mal'auta... Jos hän olisiakin ainoa
ilkimys maailmassa, niin... Kustaa
vaikenee. Vihaisena puhuu hän het-
ken perästä:

— Niitä on niin monta... monta,
miin tavattoman monta... Meidän
vihamme ei ylety silti yhteenkään
kyllyiksi. Totta totisesti, niille pitäisi
saada kostoa!

— Mitä sinä puhut, Kustaa! Mi-
nä Kaarela on sinulle tehnyt? Eu-
gen ei ymmärrä ajatella muuta kuin
omaa nöyryyttään.

Kustaa vähän katkeran ivamielise-
mä virkkaa:

— Niinkö luulet, että muuta kos-
tettava ei ole, paitsi rukkasten saan-
ti... Etkö tiedä, että mahtava Kaa-
rela on oikein inhoittava työläisten
nylkijä! Kaarelan työväki ei työdy
kauan palvelemaan sellaista epäjuma-
laa. Oikein minua karmii, kun ajat-
telen, miten siellä työväkeä kohdel-
laan. Ja huutolaisraukkoja... niit-
tä siellä ei pidetä edes koirien ar-
vossa.

— Huutolaisia taas tuotiin lisää,
huomauttaa Eugen säälivän näköise-
nä.

— Niin tuotiin... kaksi kauniista
lasta... sen joutolais-akan, Ramiu
Lovisan, kaksi kauniista tyttöä. Niit-
tä tekee isäntä työjuhtia ja... ehkä
muutakin... itelleen, virkkaa Kus-
taa vihaisin ilmein. — Alustalaiset
ovat nykyään tyytymättömiä, vielä
ne kerran tekevät tenän, lakkoon lu-
pailivat mennä. Isännän määräykset
alkavat tulla liian ylivoimaisesti täy-
tettäväksi.

— Sitä minä kuulin, Hanuri-Heikki
kerto. Sanoi olevansa joukon joh-
taja.

— Hän on sellainen poika, että
ei pelkää suurempikaan herroja, mi-
tä sitten Kaarelan maatiaispatruunaa.
Siellä olisi sentään pitänyt olla mu-
kana... tappelemassa työväen oike-
uksien puolesta, puhuu Kustaa in-
nostuneena. Olisi ollut kovin mu-
kava nähdä, kun Kaarelan isoisen
isännän ylpeät niskat nöyryytetään.

— Helposti hän ei taivu, pistää
Eugen väliin.

— Eipä tietenkään... mutta kun
tulee pakko, niin taipuu!

Eugen on taas hetkisen vaihi. Sit-
ten hän itsekseen virkkaa:

— Toisinaan tuntuu, että jumalaa
ei ole... Muuten ei vääräys saisi
niin suurta valtaa maailmassa. Ei
suinkaan jumala ole tyranni ja hir-

muhallitsija, jos hän on kerran ole-
massa.

Heidän sivullaan on istunut muuan
mies, jota kumpikaan, Kustaa eikä
Eugen, ollut huomannut keskustelun-
sa aikana. Molempien syvennyttyä
omiin ajatuksiinsa, katkaisee outo
mies hiljaisuuden.

— Terve, pojat! Te näyttätte ole-
van vakavissa mietteissä. Onko so-
piva tulla jutteluihin kanssanne?

Tämä tuttavuuden tekijä on komea
mies: suuri vartaloltaan, leveähartei-
nen ja ylväs kuin salomaan honka.
Silmät äkkiä katsoen kiivaat ja hie-
man pistävään terävät, mutta puhue-
sa niihin levää veikkamainen ilme.
Hän on verevä ja terveen näköinen.
Mies on miellyttävä ja kokolailla hy-
vin puettu, joten hän kaikintavoin voi
esiintyä edukseen.

Nuorukaiset hämmästyneinä kat-
sovat ryhdikästä miestä. Kumpikaan
ei virka sanaakaan.

Vieraan suu vetäytyy hienoon hy-
myyn, hän katsoo merelle, eikä jat-
ka puhetta.

Eugen on juuri vastaamisillaan
tehtyyn kysymykseen, mutta hänelle
lennähtää mieleen ne varoitukset,
joita hänelle lähtiessä annettiin ou-
toihin henkilöihin nähden. Matkoil-
la pitää outoja varoen puhutella, ei-
kä pidä antautua mihinkään tekemi-
siin tuntemattomien kanssa, näin oli
varoitusta kuulunut.

Kustaa on hetken tarkastellut mies-
tä, huomannut jo hänen leveän, me-
hevän hymyilynsä.

Hän virkkaa suoran talonpojan
tavalla:

— Kyllähän sitä tässä jutella so-
pisi.

— Mies kääntyy puhujan ja il-
man enempiä kehoitusta jatkaa:

— Pojat tulevat Suomesta... ja
Amerikkaan on matka...

— Niin on, Eugen jo uskaltaa vas-
tata.

— Amerika on suuri maa.

— Niin on kuultu.

— Onko siellä tullut jo ennen
käydyksi? kysyy Kustaa jo innostu-
neempina.

— On poikani... on monet ker-
rat! Tätä matkaa olen usein kulke-
nut. Minne asti pojat menevät, vai-
jättekö jo rantaan?

Eugenia jälleen alkaa pelottaa. Mi-
tähän se mies oikein tuolla tavalla
kyselee, miettii hän itsekseen, kat-
sellen aina silloin tällöin uteliaana
outoa miestä.

— No eipä aivan rantaan, sinne
keskelle maata on kyytiraha makset-
tu. Siellä on sukulaisia vastaanotta-
massa ja on siellä muitakin tuttavia,
että... tottakai siellä toimeen tul-
laan, kun ensin sinne asti päästään,
puhuu Kustaa rohkeana.

— On se hyvä, kun on tuttavia
... vaikka ei niihin pidä liikaa luot-
taa, sanoo mies. Siellä kysytään ih-
misen omaa tarmoa, hän jatkaa.

— Missäpä sukulaisista on apua.

— Mikä teidät, nuorukaiset, pa-
koitti jättämään syntymämaahan? Vai-
ka tiedänpö tuon kyselemättäkin.

Kapitalismin riisto on kotimaassa ke-
hittyneen korkealle, että siirtolai-
suuteen löytyy luonnolliset syyt. Ne
ovat jokseenkin jokaisella Amerikkaan
menevällä samat.

Kustaan tekee mieli selittää, että
tämän matkatoverin asiat ne ensin
menivät vähän huonoiksi... että si-
tä se niinkuin oikeastaan alkoi. Mies
ei odota vastausta, vaan hän miet-
teissään jatkaa:

— Työläisen elämä kaikkialla on
kuin hiuskarvan varassa, että ei sil-
lä ole juuri väliä, mistä leipäpalkan
etsii...

— Amerikassa sanovat edistyvän

hyvin, jos miehellä vain on työn kä-
sivarret, eikä peukalo ole keskellä
kämmentä. Mitä arvellette, voiko näil-
lä käsivarsilla saada mitään kokoon,
hymätää Kustaa näyttäessään kahta
tukevaa kättä.

— Onhan niissä työnteon jäljet
nähtävissä... Nuorimies, tämä on ko-
kolaila mutkikas juttu. Maassa, jo-
hon nyt käynte, on riisto yhtä julmaa,
ellei paljon julmempaa. Ei ole
maata, jossa ei rehellisten työläisten
kustannuksella keinoteltaisi.

— Niin kai se lienee, vastaa Kus-
taa totisena. Sitten hän epäroiden
virkkaa: Olen kuullut paljon pu-
huttavan öljykuninkaasta. Hänen ja
monen muun sanovat kohonneen köy-
häästä ja nyt omistavan suunnatto-
man suuren qmaisuuden sekä hal-
litsevan tärkeän tuotantoalan.

— Niin, no... kyllä Amerikassa
rikkaita on. Voitanee niitä luetel-
la paljonkin... onhan niitä! Pal-
jon on rikkaita, jotka omistavat eri-
näisiä tuotantoaloja — Rockefeller
kontrolleeraa öljyliikettä, Vanderbilt
rautateita, Armour lihalikettä, Pills-
bury jauholiikettä, Carnegie rauta-
teollisuutta, Hovemeyer sokeriliiket-
tä, Frick kivihiiliäliikettä ja Astor maa-
ta. Vieläkö lisää haluatte kuulla?—
Kyllä Amerikassa kansan nykijöitä
on. Siinäpä se onkin juuri tämän
ja monen muun maan suurin kirous!
Rikkaat omistavat yksityisesti tuotan-
tolähteet, yksityiset saalistajat leikkä-
vät ihmisten elämällä niinkuin urhei-
lijat potkupalloilla. Kansa yhtä hy-
vin voisi käyttää tuotantolaitoksia ja
luonnonrikkauksia omaksi hyväkseen.

— Miten kansa niitä kykenisi hal-
litsemaan ja käyttämään? kysyy Kus-
taa ajatuksiinsa. Hänen mietteensä
taas liikkuvat Kaarelassa ja hän ym-
märtää vain sen riiston, jota itse on
saanut kokea.

— Siellä myös oli nykyrii pääsee
häneltä puoliääneen.

Ryhdyks mies rintaa kohottaen
jatkaa:

— Jaa... vai niin ajattelitte...

Voiko kansa hallita! Kansa voi ottaa
luonnonrikkauudet haltuunsa ja sen tu-
lee se kerran tekemään. Suuren pai-
naisen, kapitalismin, se poistaa har-
teilta. Vielä on kansa orjajouk-
koa, mutta se joukko jo alkaa liikehtä-
ä. Se etsii parhaita keinoja pääs-
tääkseen pois kapitalismin puristuk-
sesta ja orjuudesta. Kapitalistiluok-
ka tekee kaikkensa pitääkseen orja-
joukkonsa kurissa, se hallitsee uskon-
non, yleisen mielipiteen ja omien laa-
timien lakien kautta, se pitää mu-
ka järjestystä yllä tuomareiden, so-
tilaiden ja muiden virkailijain avul-
la.

Eugen katsoo ihmeissään outoa
miestä. Mikä hän on ja mitä hän
oikeastaan tuollaisilla puheilla tar-
koittaa?

Mies on hetkisen vaihi. Hiljaa hän
jatkaa, kuin liikkuisi hänen ajatuk-
sensä jo kaikessa muussa, vaan ei
yhteiskunnallisissa kysymyksissä.

— Noin synkkä, aava meri, kuo-
huvat myrskyt... ja jälleen tyyni,
lauha...

Kustaa tuijottaa vieraaseen, kun
huomaa hänen jääneen mietteisiinsä.
Hän haluaisi kuulla lisää. Saadak-
seen puheen jatkumaan, hän sanoo:
— Kyllä tämä työläisen elämä on
kerrassaan kurja.

Mies ikäänkuin mietteistään ha-
vahtuu ja jatkaa jälleen äskeistä pu-
hesuuntaa:

— Sen sinäkin tiedät kokemuk-
sesta, missä asemassa työläiset ovat.
Konin asemassa... Eivät koskaan voi
toivoa enempiä kuin juuri sen, että
hädintuskin pysyvät työkunnossa —
saavatko muuta palkaksi... Työt!
Sitä kapitalistit työläiseltä tahtovat...
tai oikeastaan työn ylijäämää... li-
keivoittoa!

Kummastuneena katsoo Eugen ou-
toon mieheen.

(Jatk.)

Kenelle ei vielä tule Toveritar
tilatkoon sen heti!

KALLEN UUDET HOUSUT

Kalle — veli Marin
oli housuparin
mammaltaan saanut uuden.
Nytpä eloisia pieni "piltti" —
joka aina oli niin kiltti,
sai puheenaiheen ja suurev.

Hän kaikille huusi:
"Housupari uusi
tuli palkkaa kun pellaat kitkin.
(Tuli lahjaa kun hiukan itkin)
Nytpä on kuin aikamiehet —
en oo kuin koittupojat pienet
kun niissä on lakkaritkin.

Äiti joulupidot
laitti kotiin isot —
Innoin lapset juhlaa vuottaa.
Sai kovan varoituksen Kalle:
"Oot hiljaa, tai meet pöydän alle —
Et häpeää saa nyt tuottaa.

Tuli juhallinen
joulupäivällinen —
Ei soppaa saanutkaan Kalle.
Käneen hän lausuu:
"soppaa — taikka
sanon min mamma kielsi — vaikka
joutuisinkin pöydän alle."

Lohikäärme-katseen
luopi äiti lapseen,
Kallen selkää jo peukaloipi.
Soppaa tuli — Oli siitä apu.
Isä on kuin keitetty rapu,
kiukusta korvansa soipi.

Kallen makupala
oli paistikala, (livekala)
vaan ilman jäi taas pikkumiesi
Hän salaa polki mammaa sääreän,
sitten nousi ja virkkoi ääneen:
"Nytpä sanon mitä mamma kielsi".

Hämmästyvä uusi
tuon kun poika huusi,
moisen puheen oli tulos,
Onneksi sai iä kaljatuopin,
ja siitä kun kulauksen juopi,
säästy Kalle marssista ulos,

Tuli jälkiherkut:
hedelmät ja tortut,
vaan taasen ilman Kalle jää.
Silloin hän kirkuu ja huutaa:
"nyt sedät ja tädit te kuulkaa —
Mamman hameesta tehtiin housut niä"
"AFFA"

Lasten Joulusta ylijäämä.

HANNAN S. S. O. ompeluseuran kokoukset
pidetään jokaisen viikon torstaina, kello 2
i.p.p. Huom! Kahvia saatavana joka ko-
kouksen loputtua.

WAUKEGANIN, Ill., S. S. O. viralliset
kokoukset pidetään joka kuukau-
den ensimmäisenä ja kolmantena tor-
staina, alkaen kello 8 illalla. — Osan-
ton ompeluseuran kokoukset ovat jo-
ka toinen torstai, alkaen klo 2 j. p. p.
Kahvia kokouksen loputtua.

ABERDEENIN S. S. CLUBIN ompeluseura
kokoukset joka torstai klo 2 ip., 713 E.
1st St. — Tervetuloa.

HOQUIAMIN S. S. O. ompeluseuran ko-
koukset pidetään osaston talolla, Ahjoas-
sa, joka torstai, kello 2 i.p.p. Osote: 315-
10th St., Hoquiam, Wash.

PORTLANDIN S. S. Osaston ompeluseuras
kokoukset pidetään osaston talolla joka
toinen torstai-iltana, kello 8. — Osote: 719
Montana Ave.

NAISTEN OSUUSKOTI

SAN FRANCISCO, CAL.

3627—16th St.

Telefoonit: Market 3953

SAN FRANCISCO

JOS OLETTE KIPEÄ

Pyytäkää VAPAA 5
LÄÄKEKIRJÄ — No. 5

Sillä on yli 25 vuoden ja naisten tautila soel-
tettuna. Kun myöskin työväen luotto suu-
malaisista kotilääkkeistä. Mistä jokainen voi
lue valita sopivan lääkkeen tautilleen, samaten
myöske lääkkeiden hinnat y. m.

Lääkkeet eivät ole puhtautilääkkeitä, vaan toi-
suomalaisia valmisteita, joita Suomessa on jo
käytetty monia kymmeniä vuosia.
Tämän kirjan saatte vapaasti ja pitäisi sen
olla jokaisessa suomalaisessa kodissa, sillä ette
tiedä koska sitä tarvittette, varokan huu-
huksista ja lumbonki-tuhoista.

—Lignellin Apteekki on s u u r i n—
—Suom. Apteekkilike Yhdysvalloissa—

P. A. LIGNELL CO., Superior, Wis.